

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔

สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาพระพุทธศาสนา

รหัสวิชา ส ๑๓๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

ปีการศึกษา.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ บทที่ ๒ เรื่องที่ ๑ พระไตรปิฎก

เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง

ครูผู้สอน : คุณครูคมลิต นามไว

โรงเรียนบ้านม่วง

๑. มาตรฐานการเรียนรู้

ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

๒. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด

ส ๑.๑ ป.๓/๔ บอกความหมาย ความสำคัญของพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

- ๑) บอกความหมายของพระไตรปิฎกได้ (K)
- ๒) บอกความสำคัญของพระไตรปิฎกได้ (K, A)
- ๓) จัดกลุ่มบัตรคำตามหมวดคำสอนในพระไตรปิฎกได้ (P)

๔. สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

ความสำคัญของพระไตรปิฎก เช่น เป็นแหล่งอ้างอิงของหลักธรรมคำสอน

สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

พิจารณาตามหลักสูตรของสถานศึกษา

๕. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พระไตรปิฎกมีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนา เพราะเป็นแหล่งอ้างอิงของหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งศาสนิกชนควรใช้ศึกษาเพื่อนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

๖. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการคิด
 - ๑) ทักษะการวิเคราะห์
 - ๒) ทักษะการจำแนก
 - ๓) ทักษะการสังเกต
 - ๔) ทักษะการสรุปความเห็น
 - ๕) ทักษะการแสวงหาความรู้

๒. ความสามารถในการสื่อสาร

๗. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย รับผิดชอบ
๒. ใฝ่เรียนรู้
๓. มุ่งมั่นในการทำงาน

๘. กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีการสอนโดยกระบวนการสร้างความตระหนัก

นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

ขั้นนำ

ขั้นที่ ๑ สังเกต

๑. ครูให้นักเรียนดูภาพหนังสือพระไตรปิฎก หรือข้อความในพระไตรปิฎก หรือพระไตรปิฎกฉบับประชาชน หรือพระไตรปิฎกฉบับสมบูรณ์
๒. ครูให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม ดังนี้
 - ภาพหรือข้อความหรือหนังสือที่เห็นเป็นอะไร
(เป็นภาพหนังสือพระไตรปิฎก หรือข้อความในพระไตรปิฎก หรือพระไตรปิฎกฉบับประชาชน หรือพระไตรปิฎกฉบับสมบูรณ์)
 - สิ่งที่นักเรียนสังเกตเห็นมีความสำคัญอย่างไร
(แนวตอบ เป็นคัมภีร์ที่รวบรวมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า)
๓. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่า ภาพหรือข้อความหรือหนังสือที่นักเรียนเห็นนั้นเกี่ยวข้องกับพระไตรปิฎก ซึ่งนักเรียนจะต้องเรียนรู้ถึงความสำคัญของพระไตรปิฎก

ขั้นสอน

ขั้นที่ ๒ วิเคราะห์วิจารณ์

๑. ครูมอบหมายให้นักเรียนทุกคนศึกษาความรู้เกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของพระไตรปิฎก จากหนังสือเรียน สังคมศึกษาฯ ป.๓ หรือ PowerPoint เรื่อง พระไตรปิฎก
๒. ครูสุ่มนักเรียน ๔-๕ คน นำเสนอข้อมูลที่ได้ศึกษา แล้วร่วมกันวิเคราะห์ว่า คำสอน ๓ หมวด ได้แก่ พระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก และพระอภิธรรมปิฎก ในแต่ละหมวดเป็นคำสอนเกี่ยวกับพระวินัยของพระสงฆ์ พระสูตร และพระอภิธรรม
๓. ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ว่า ชาดกที่นักเรียนเคยได้เรียนรู้เป็นคำสอนในหมวดพระสูตร และหลักธรรม เช่น เบญจศีล อยู่ในหมวดพระอภิธรรม
๔. นักเรียนช่วยกันตอบคำถามเกี่ยวกับพระไตรปิฎก ดังนี้
 - ถ้านักเรียนปฏิบัติตามหลักธรรม เช่น เบญจศีล จะมีผลดีอย่างไร
(แนวตอบ การปฏิบัติตามหลักธรรมจะทำให้ผู้ปฏิบัติมีความประพฤติที่ดีทั้งทางกาย วาจา และใจ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข)
 - พระไตรปิฎกมีความหมายและความสำคัญอย่างไร
(พระไตรปิฎก หมายถึง ตะกร้าสามใบ หรือคำสอนสามหมวด
ความสำคัญของพระไตรปิฎก คือ เป็นคัมภีร์ที่รวบรวมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าไว้ทั้งหมด)

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายและความสำคัญของพระไตรปิฎก
(พระไตรปิฎก มาจากคำว่า “ไตร แปลว่า สาม” และ “ปิฎก แปลว่า ตะกร้า” พระไตรปิฎก จึงหมายถึง ตะกร้าสามใบ หรือคำสอนสามหมวด
พระไตรปิฎกมีความสำคัญมาก เพราะเป็นคัมภีร์ที่รวบรวมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าซึ่งเป็นศาสดาของ พระพุทธศาสนาไว้ทั้งหมด จึงเปรียบเสมือนตัวแทนของพระพุทธเจ้า และเป็นแหล่งในการศึกษา หลักธรรมมองทุกคน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนให้พ้นทุกข์)
- นักเรียนทำแบบฝึกปฏิบัติทักษะรวบยอด สังคมศึกษาฯ ป.๓ แล้วนำส่งครูตามเวลาที่กำหนด จากนั้นครู ตรวจสอบความถูกต้อง

๙. การวัดและประเมินผล

รายการวัด	วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
การประเมินก่อนเรียน ทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ศาสนา รู้ บทที่ ๒ เครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ	- ตรวจสอบแบบทดสอบ ก่อนเรียน	- แบบทดสอบก่อนเรียน	- ประเมินตาม สภาพจริง
การประเมินระหว่าง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ๑) บอกความหมาย ความสำคัญ ของพระไตรปิฎกได้	- ตรวจสอบแบบฝึกปฏิบัติ ทักษะรวบยอด	- แบบฝึกปฏิบัติ ทักษะรวบยอด	- ร้อยละ ๖๐ ผ่านเกณฑ์
๒) จัดกลุ่มบัตรคำตามหมวด คำสอนในพระไตรปิฎกได้	- สังเกตการจำแนกบัตรคำ ตามหมวดคำสอนใน พระไตรปิฎก	- บัตรคำ	- ร้อยละ ๖๐ ผ่านเกณฑ์
๓) การนำเสนอผลงาน	- ประเมินการนำเสนอ ผลงาน	- แบบประเมินการ นำเสนอ ผลงาน	- ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
๔) พฤติกรรมการทำงาน รายบุคคล	- สังเกตพฤติกรรม การทำงานรายบุคคล	- แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานรายบุคคล	- ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
๕) คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	- สังเกตความมีวินัย ความรับผิดชอบ ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่น ในการทำงาน	- แบบประเมิน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	- ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์

๑๐. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียนวิชา สังคมศึกษาฯ ป.๓ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ศาสนา
รู้ บทที่ ๒ เครื่องยึดเหนี่ยว
จิตใจ
- แบบฝึกปฏิบัติทักษะรวบยอด สังคมศึกษาฯ ป.๓ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ศาสนา
รู้ บทที่ ๒ เครื่อง
ยึดเหนี่ยวจิตใจ

๓) หนังสือพระไตรปิฎกฉบับสมบูรณ์ หรือหนังสือพระไตรปิฎกฉบับประชาชน

๔) ข้อความในพระไตรปิฎกจากสื่อออนไลน์

๕) บัตรคำเกี่ยวกับเรื่องราวในพระไตรปิฎก

๖) PowerPoint สักคมศึกษาฯ ป.๓ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ศาสนาน่ารู้

แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุด - สื่อออนไลน์

แบบบันทึกหลังแผนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นายคมลิต นามไว)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการ

...../...../.....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

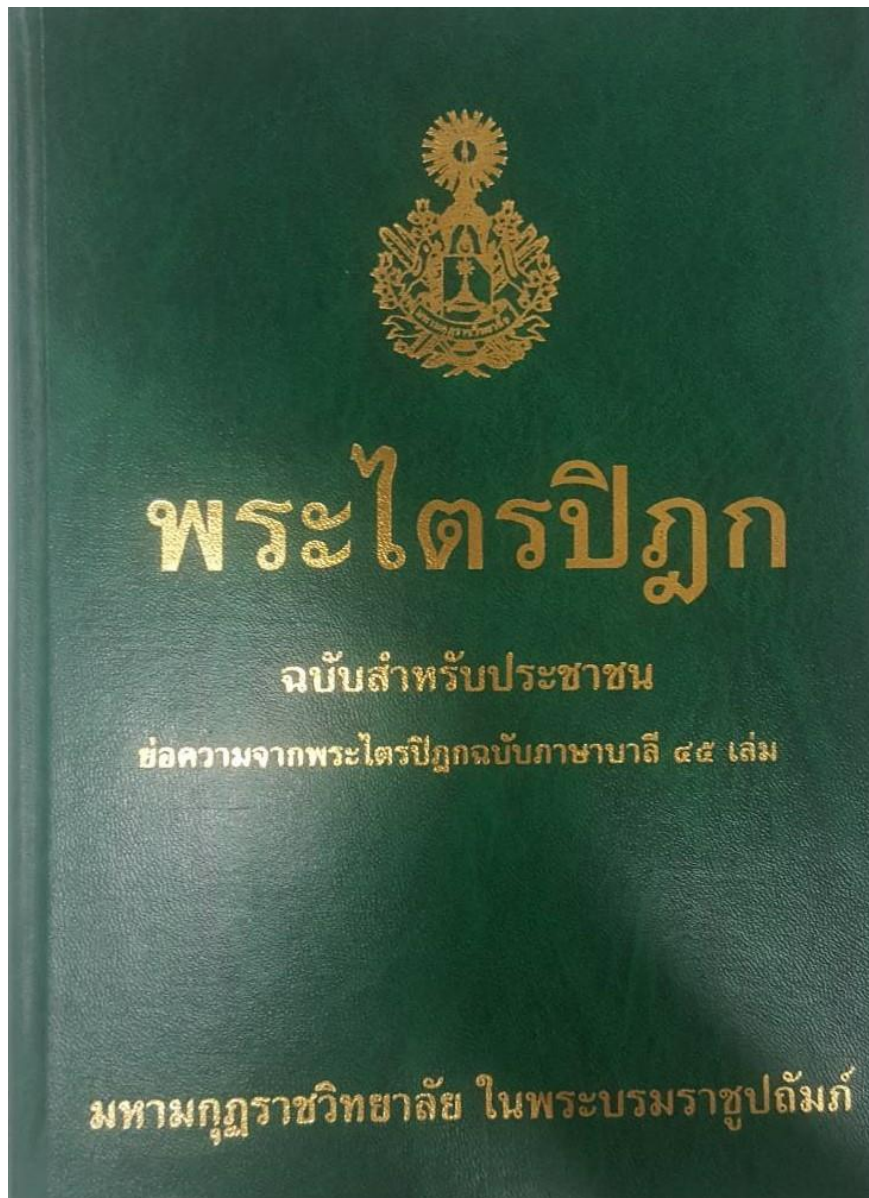
(นางบุษราคัม อุตตะวาปี)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านม่วง

...../...../.....

บัตรภาพ หนังสือพระไตรปิฎก

ตัวอย่าง ข้อความพระไตรปิฎกจากสื่อออนไลน์

พระไตรปิฎก เล่มที่ ๑ พระวินัยปิฎก เล่มที่ ๑ มหาวิภังค์ ภาค ๑ พระวินัยปิฎก เล่ม ๑ มหาวิภังค์ ปฐมภาค ขออนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น. เวรัญชกัณฑ์ เรื่องเวรัญชพราหมณ์ [๑] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพระพุทเจ้าประทับอยู่ ณ ถ้ำไม้สะเดาที่นเปรียกษิงสถิต เขตเมืองเวรัญชา พร้อมด้วยภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่ประมาณ ๕๐๐ รูป เวรัญชพราหมณ์ได้สดับข่าวกนิคณาว่า ท่านผู้เจริญ พระสมณะโคตมสากยบุตร ทรงผนวชจากสากยตระกูลประทับอยู่ ณ บริเวณต้นไม้สะเดาที่นเปรียกษิงสถิต เขตเมืองเวรัญชา พร้อมด้วยภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่ประมาณ ๕๐๐ รูป ก็แลพระกิตติศัพท์อันงามของท่านพระโคตมพระองค์นั้น ขจรไปแล้วอย่างนี้ว่า พระผู้มีพระภาคองค์นั้น ทรงเป็นพระอรหันต์แม่เพราะเหตุนี้ ทรงตรัสรู้เองโดยชอบ แม่เพราะเหตุนี้ ทรงบรรลวิชาและจรณะแม่เพราะเหตุนี้ เสด็จไปดีแม่เพราะเหตุนี้ ทรงทราบโลกแม่เพราะเหตุนี้ ทรงเป็นสารถิภิกขุบุรุษที่ควรฝึก ไม่มีผู้อื่นยิ่งกว่าแม่เพราะเหตุนี้ ทรงเป็นศาสดาของเทพและมนุษย์ทั้งหลายแม่เพราะเหตุนี้ ทรงเป็นพหุระแม่เพราะเหตุนี้ ทรงเป็นพระผู้มีพระภาคแม่เพราะเหตุนี้ พระองค์ทรงทำโลกนี้พร้อมทั้งเทวโลก มารโลก พรหมโลกให้แจ้งชัดด้วยพระปัญญาอันยิ่งของพระองค์เอง แล้วทรงสอนหมัสตว์ พร้อมทั้งสมณะพราหมณ์ เทพและมนุษย์ ให้รู้ ทรงแสดงธรรมงามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุด ทรงประกาศพรหมจรรย์พร้อมทั้งอรรถทั้งพยัญชนะครบบริบูรณ์บริสุทธิ ออึ่ง การเห็นพระอรหันต์ทั้งหลายเห็นปานนั้น เป็นความดี.
พระอภิธรรมปิฎก เล่ม ๒ วิภังคปกรณ์ ขออนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ๑. ขันธวิภังค์ สุดตันตภาษณีย์ [๑] ขันธ ๕ คือ ๑. รูปขันธ ๒. เวทนาขันธ ๓. สัญญาขันธ ๔. สังขารขันธ ๕. วิญญานขันธ รูปขันธ [๒] ในขันธ ๕ นั้น รูปขันธ เป็นใจน รูปอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ รูปอดีต รูปอนาคต รูปปัจจุบัน รูป ภายใน รูปภายนอก รูปหยาบ รูปละเอียด รูปทรม รูปประณีต รูปไกล รูปใกล้ ประมวลย่อเข้าเป็นกองเดียวกัน นี้เรียกรว่ารูปขันธ [๓] ในรูปขันธนั้น รูปอดีต เป็นใจน

บัตรคำ เกี่ยวกับพระไตรปิฎก

อรรถกถา ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ สามเณรปัญหาในขุททกปาฐะ

๔. กถาพรรณนากุมารปัญหา๑-

อัฐปปัตติ เหตุเกิดเรื่อง

บัดนี้ ถึงลำดับพรรณนาความของกุมารปัญหา [สามเณรปัญหา] เป็นต้นอย่างนี้ว่า อะไรเอ๋ย ชื่อว่าหนึ่ง ข้าพเจ้าจักกล่าวเหตุเกิดเรื่องของกุมารปัญหาเหล่านั้น และประโยชน์แห่งการวางบทตั้งในที่นี้แล้วจึงจักทำการพรรณนาความ.

๑- บาลีเป็นสามเณรปัญหา.

จะกล่าวเหตุเกิดเรื่องของกุมารปัญหาเหล่านั้นก่อน ชื่อว่าโสปากะ เป็นพระมหาสาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า.

ท่านโสปากะนั้น สำเร็จพระอรหันต์ เมื่ออายุได้ ๗ ขวบโดยกำเนิด. พระผู้มีพระภาคเจ้ามีพระพุทธานุญาตจะทรงอนุญาตการอุปสมบทด้วยการพยากรณ์ [ตอบ] ปัญหาแก่ท่าน ทรงเห็นว่า ท่านเป็นผู้สามารถพยากรณ์ปัญหาทั้งหลายที่มีความอันพระองค์ทรงประสงค์แล้ว จึงตรัสถามปัญหา โดยนัยเป็นต้นอย่างนี้ว่า อะไรเอ๋ย ชื่อว่าหนึ่ง. ท่านก็พยากรณ์ และทำจิตของพระผู้มีพระภาคเจ้าให้ทรงยินดีด้วยการพยากรณ์นั้น. อันนั้นนั่นแหละได้เป็นอุปสมบทของท่านพระโสปากะนั้น.

นี่เป็นเหตุเกิดเรื่องของสามเณรปัญหาเหล่านั้น.

พระไตรปิฎก เล่มที่ ๓๕ พระอภิธรรมปิฎก เล่มที่ ๒
วิภังคปกรณ์

๙. อิทธิบาทวิภังค์

[๕๐๕] อิทธิบาท ๔ คือ

๑. ภิกษุในศาสนานี้ เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยฉันทสมาธิปธาน-

*สังขาร

๒. เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยวิริยสมาธิปธานสังขาร

๓. เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยจิตตสมาธิปธานสังขาร

๔. เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยวิมังสาสมาธิปธานสังขาร